

SISÄMINISTERIÖLLE

Lausunto luonnokseen Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston Suomen ohjelmaksi kaudelle 2021 – 2027

Väestöliitto ry kiittää mahdollisuudesta saada lausua näkemyksensä EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastojen (AMIF) ohjelmaluonnoksesta. Näkemyksenämme tuomme esiin seuraavaa:

Ohjelmaluonnoksessa on käyty kattavasti lävitse toimialan vallitsevia haasteita ja toimintastrategia niihin vastaamiseksi. Väestöliitto ry:n näkemyksen mukaan ohjelmaluonnoksessa on tuotu esiin toimintakentän keskeisiä haasteita ja strategioita niihin vastaamiseksi. Kiitämme siitä, että esiin on nostettu perhelähtöinen kotoutuminen ja järjestötoimijoiden vahva rooli maahanmuuton ja kotoutumisen edistämässä.

Ohjelmassa jää vaikeasti hahmottuvaksi työnjakolinja lakisääteisen, budjettirahoitteen kotouttamistoiminnan ja AMIF-rahoitteen kotoutumisen tuen välillä. Tämä olisi hyvä tuoda esiin selkeämmin.

Luonnoksessa pääasiallinen huomio on kohdennettu turvapaikan haun vuoksi sekä työn vuoksi maahan muuttaviin kolmansien maiden kansalaisiin. Perhesiteet ovat työn ohella merkittävien maahanmuuton peruste. Toivomme, että ohjelmassa nostettaisiin vielä selkeämmin esiin **perheperusteinen muutto**. Perheiteet ovat myös keskeisesti kotoutumiseen vaikuttava tekijä.

- Esimerkiksi Erityistavoite 2 -kohdassa (s. 16) olisi tarpeen mainita myös perheperusteisesti maahan muuttavien lukumäärät, jos esitetään työperäisen muuton määrä.
- Sivulla 18 puhutaan ohjaus- ja neuvontapalveluiden tarpeesta myös työperäisille muuttajille. Tässä olisi syytä mainita yhtä lailla perheperustaiset muuttajat, joilla on paljon tarpeita neuvonnalle ja ohjaukselle.

Erityisen tärkeänä näemme **perheenyhdistämiseen liittyvän neuvonnan** järjestämisen suoraan maahanmuuttaneille itselleen. Neuvontaa ja ohjausta tarvitaan lupajärjestelmässä toimimiseen. Nykyiset hallintorakenteet ja lupajärjestelmät ovat useimmille vaikeasti hahmotettavia. Lisäksi voitaisiin toteuttaa neuvonnan ja tuen muotoja perheenyhdistämisen kokeneille perheille.

Painopiste ohjelmassa on aikuisissa muuttajissa. Näemme, että myös **alaikäiset muuttajat** eli lapsimuuttajat olisi huomioitava ohjelmassa paremmin. Ohjelmaluonnoksessa mainitaan koti-koulu-yhteistyön vahvistaminen. Lisäksi voitaisiin toimenpiteitä suunnata myös esimerkiksi

- koulumaailmaan integroitumisen haasteisiin. Kielenoppimisen ja monikielisyyden tukea tarvitaan niin varhaiskasvatukseen kuin kouluihin.
- S:lla 25, tulostavoitteissa mainitaan alaikäisinä yksintulleiden hyvinvoinnin parantaminen. Tässä yhteydessä olisi syytä mainita myös muiden, alaikäisinä perheensä kanssa tai perheenyhdistämisen kautta tulleiden, lasten hyvinvoinnin parantaminen.
- Yksi huomioitava erityisryhmä ovat murrosiässä maahan tulleet, joilla on tutkitusti erityisiä vaikeuksia integroitumisessa uuteen yhteiskuntaan, olipa muuttoperuste mikä tahansa.

Helsinki, 27.5.2021

Kunnioitavasti,

VÄESTÖLIITTO RY

Eija Koivuranta
toimitusjohtaja

Minna Säävälä
ohjelmajohtaja